

HEILSA

Í mong ár hava fólk innan heilsuverðina kjakast um, hvørt tað eftirgjørda søtevnið **Aspartam** elvir til krabbamein ella ikki, samstundis sum summi hava lagt tað undir at hava ábyrgdina av, at børn

verða ov tíðliga fødd. Men nú eru evropeiskir granskarar komnir til ta niðurstøðu, at tað er ikki heilsuskaðiligt at brúka Aspartam við máta. Aspartam verður serliga brúkt í light-sodavatni.

Lagt til rættis: Árni Joensen

Keisaraskurður økir vandan fyri ovurviðkvæmi

Børn, sum koma í heimin við keisaraskurði, verða ikki ávirkað av bakterium, sum eru í undirlívinum á mammuni Og tað er ikki ein fyrimunur

– Vit halda, at tað, at barnið ikki kemur í samband við bakterium hjá mammuni, kann elva til ovurviðkvæmi seinni, tí at bakterium hjá teirri vanligu føðingarrásini hjá mammuni hava stóran týðning fyri immunskipanina hjá barninum.

Tað er ein partur av niðurstøðuni, sum granskarar á Henry Ford Hospital í Detroit í USA eru komnir til eftir at hava kannað hesi viðurskiftini, og niðurstøðan stuðlar upp undir uppfatanina av, at tey fyrstu árin hjá einum barni hava stóran týðning fyri menningina av

immunskipanini.

Teir amerikonsku granskararnir siga, at børn, sum eru fødd við keisaraskurði, eru í fimm ferðir størri vanda enn hini fyri at fáa ovurviðkvæmi seinni í lívinum, um tey koma í samband við eitt nú dust og hár av hundi, kettu ella øðrum loðdjórum.

Granskararnir kannaðu 1.258 børn, og tað bleiv gjørt í fyra umførum. Tann fyrsta kanningin var, tá børnini vóru ein mánað gomul, onnur kanningin var, tá tey vóru seks mánaðir og tær báðar seinnu, tá børnini vóru eitt ár og tvey ár. Royndir vórðu

tiknar av nalvastronginum og skarninum, og harumframt vórðu foreldrini kannað fyri ovurviðkvæmi.

Kannað í Danmark

Danskir granskarar gjørdu

fyrí nøkrum árum síðani eina kanning, sum líkist teirri amerikonsku.

Tað var í 2003, tá Statens Serums Institut kannaði sambandið millum keisaraskurð og astma. Ikki færri enn

9.722 børn vóru við í kanningini, og hon vísti, at tað er møguliga samband millum føðing við keisaraskurði og sannlíkindini fyri astma seinni í lívinum.

Teir dansku granskararnir

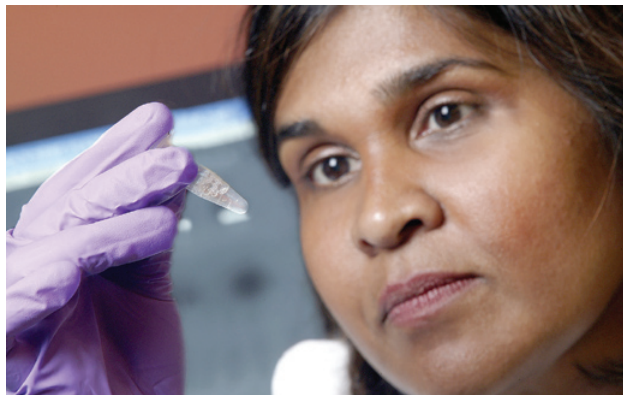
kundu kortini ikki ávísa, at samband er millum keisaraskurð og ovurviðkvæmi, eins og kanningin hjá Henry Ford Hospital ger.

Lektu smábarn fyri HIV – stórhending ella vanligt

Amerikanskir granskarar hava lekt eitt barn, sum var føtt við HIV-virusinum í sær

Barnið kom í heimin í statinum Mississippi, og longu 30 tímar aftan á føðingina byrjaðu lækarnir at viðgera tað við antrireotriviralum heilivági. Nú er eitt ár, síðani viðgerðin steðgaði, og í dag er tað hálvt triðja ára gamla barnið eftir øllum at døma frískt.

Visir tað seg, at smittan er horvin við alla, er hetta aðru ferð í søguni, at tað hevur eydnast at lekja nakran fyri HIV-virus, skrivur The New York Times og leggur afturat, at koma

seinni kanningar til sama úrslit, er tað einki minni enn ein kollvelting innan háttin at viðgera nýfódd børn.

Mamman visti ikki, at hon hevði HIV-smittuna í sær, tá hon kom á sjúkrahúsið at eiga. Dr. Hannah

Læknin Deborah Persaud var við í granskaratoyminum, sum viðgjørði ta lítla barnið

Mynd: Reuters

B. Gay, sum er professari í barnasjúkum á Mississippi University, tók nakrar royndir av tí nýfódda barninum. Tað vísti seg, at eitt vet av virusi var í blóðinum, og tá royndir, tiknar so tíðliga, vóru positivar, var niðurstøðan, at barnið var smittað, áðrenn tað kom í heimin.

Í slíkum føri plaga lækarnir at geva minni nøgdir av heilivági sum fyribyrgjandi, men Hannah B. Gay sigur við The New York Times, at hon fór undir viðgerðina alt fyri eitt. Viðgerðin helt fram í hálvt annað ár, og á sjúkrahúsinum kundu tey staðfesta, at hon gav úrslit.

Fimm mánaðir seinni vórðu nýggjar royndir tiknar av barninum. Tær vóru negativar.

Vanligt í Danmark

Tað eru ikki allir læknar,

sum eru so ovfarnir av avrikunum hjá Hannah B. Gay og hennara toymi. Danskir professarin Jens Lundgren segði við danska kringvarpið mánadagin, at viðgerðin, sum tann amerikanska gentan fekk, er sama viðgerð, sum danska sjúkrahúsverkið bjóðar børnum hjá HIV-positivum mammum.

Jens Lundgren leggur afturat, at hann væntar ikki, at viðgerðin av teirri amerikonsku smágentuni fer at kollvelta bardagan ímóti eyðkvæmi.